

Programul de Vecinătate a Uniunii Europene pentru Republica Moldova

Îmbunătățirea statisticii regionale în Republica Moldova

Experiența utilizării statisticii regionale:
Indicele de Deprivare a Ariilor Mici

2015

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Proiect implementat de un consorțiu
condus de GFA Consulting Group GmbH

Conținut

- Ce este Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM)?
- Obiective de bază;
- Experiența utilizării IDAM în Republica Moldova;
- Cum poate fi utilizat IDAM?
- Limitari în utilizare;
- Etape planificate de dezvoltare.

Ce este Indicele de Deprivare a Ariilor Mici?

- Indicator agregat / compus / compozit, constituit în baza unui set de indicatori relativi, grupați pe domenii social-economice, care oferă o viziune comparativă asupra nivelului de dezvoltare a unităților de cercetare (localităților rurale)

Evoluția istorică a IDAM în RM

Scopul primar: țintirea politicilor anti-sărăcie și alocarea resurselor pentru reducerea sărăciei

- 2003 – apariția necesității de analiză mai profundă a cauzelor care provoacă sărăcia în mediul rural; elaborarea instrumentarului pentru analiza și monitorizare a sărăciei la nivel local (chestionar);
- 2004 - elaborarea metodologiei de calculare a IDAM pentru RM;
- 2005 – instituirea mecanismului de monitorizare a sărăciei la nivel local (aprobarea HG nr. 851 din 15.08.2005);
- ulterior - calcularea sistematică a IDAM și constituirea BD la nivel național (serii de date IDAM: 2006, 2007, 2008, 2009, 2012).
- 2013-2014 – revizuirea metodologică a IDAM (corelarea cu cadrul strategic promovat de Guvern, asigurarea calității datelor primare)

**RU al Marii
Britanii – 1960
Noua Zelandă –
1991
Africa de Sud –
2001
Polonia – 2012
Slovacia – 2012
Armenia – 2013**

Obiective de bază

- Măsurarea disparităților interregionale, implementarea politicii de dezvoltare regională;
- Evaluarea performanței generale privind condițiile de trai la nivel de comunitate
- Evaluarea performanței relative a regiunilor de dezvoltare, raioanelor, comunelor
- Posibilitatea efectuării unor analize aprofundate în cazurile depistării problemelor
- Suport în direcționarea politicilor și acțiunilor relevante problemelor depistate
- Suport în luarea deciziilor cu privire la distribuirea resurselor între regiuni, raioane, comune
- Elaborarea documentelor de planificare strategică

Procesul de constituire

Furnizori de date

Biroul Național de Statistică

Ministerul Finanțelor

Inspectoratul Fiscal Principal de Stat

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Casa Națională de Asigurări Sociale

Agenția Relații Funciare și Cadastru

Centrul Informațional Agricol

Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

Agențiile Teritoriale ale Oficiului Forței de Muncă

Primării

Instrumentar

Ministerul Economiei

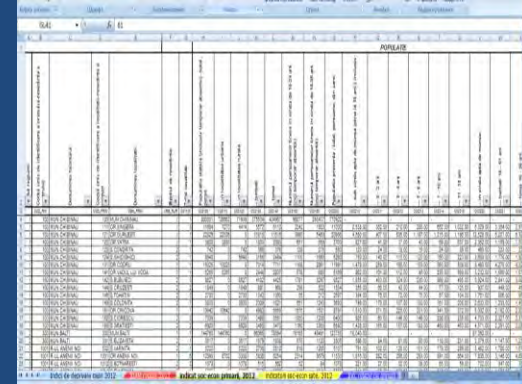
Procesarea datelor și verificarea

Consilii Raionale

Procesare și verificarea datelor

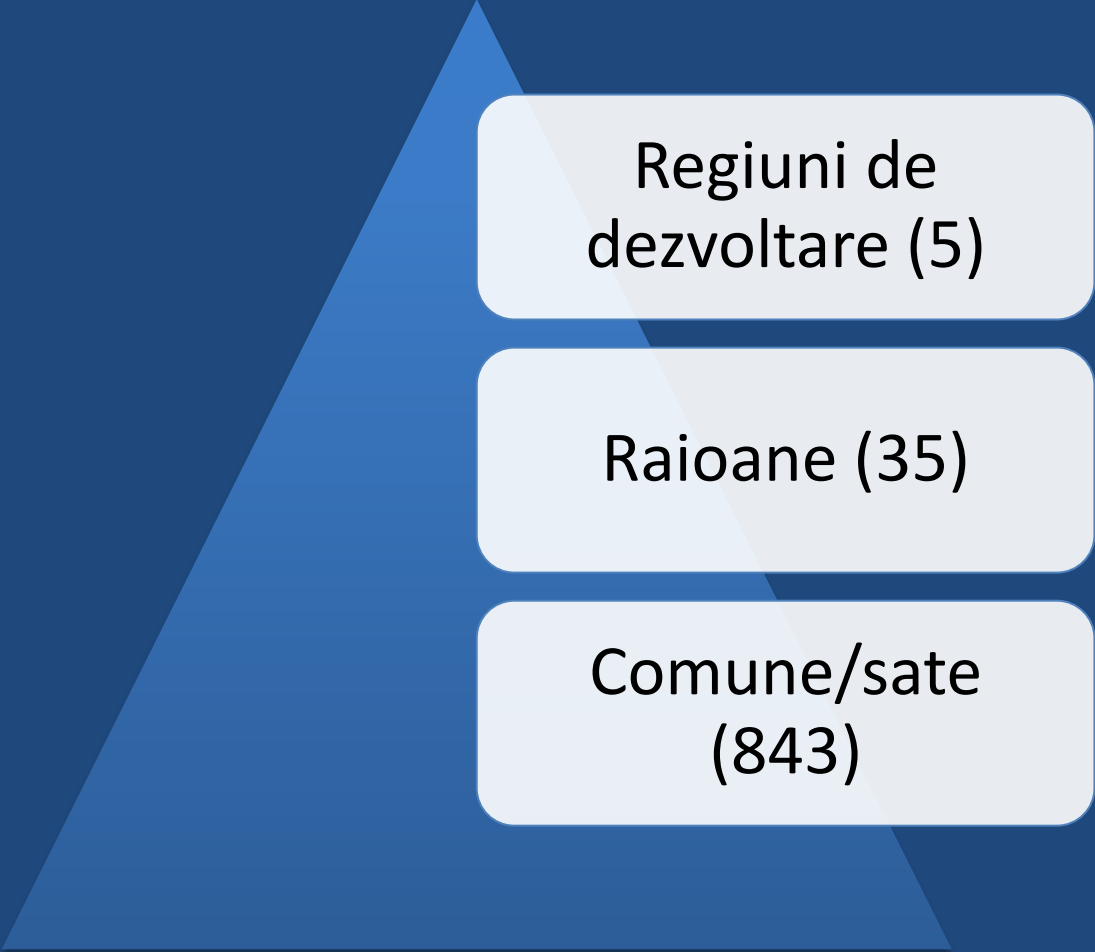
Pagina Web a MEC

Stocarea Bazei de Date și metadata

ANUL	SEMESTRU	PROFILUL	...
2012	I	...	...
2012	II	...	...
2013	I	...	...
2013	II	...	...
2014	I	...	...
2014	II	...	...
2015	I	...	...
2015	II	...	...
2016	I	...	...
2016	II	...	...
2017	I	...	...
2017	II	...	...
2018	I	...	...
2018	II	...	...
2019	I	...	...
2019	II	...	...
2020	I	...	...
2020	II	...	...
2021	I	...	...
2021	II	...	...
2022	I	...	...
2022	II	...	...

Detalierea geografică

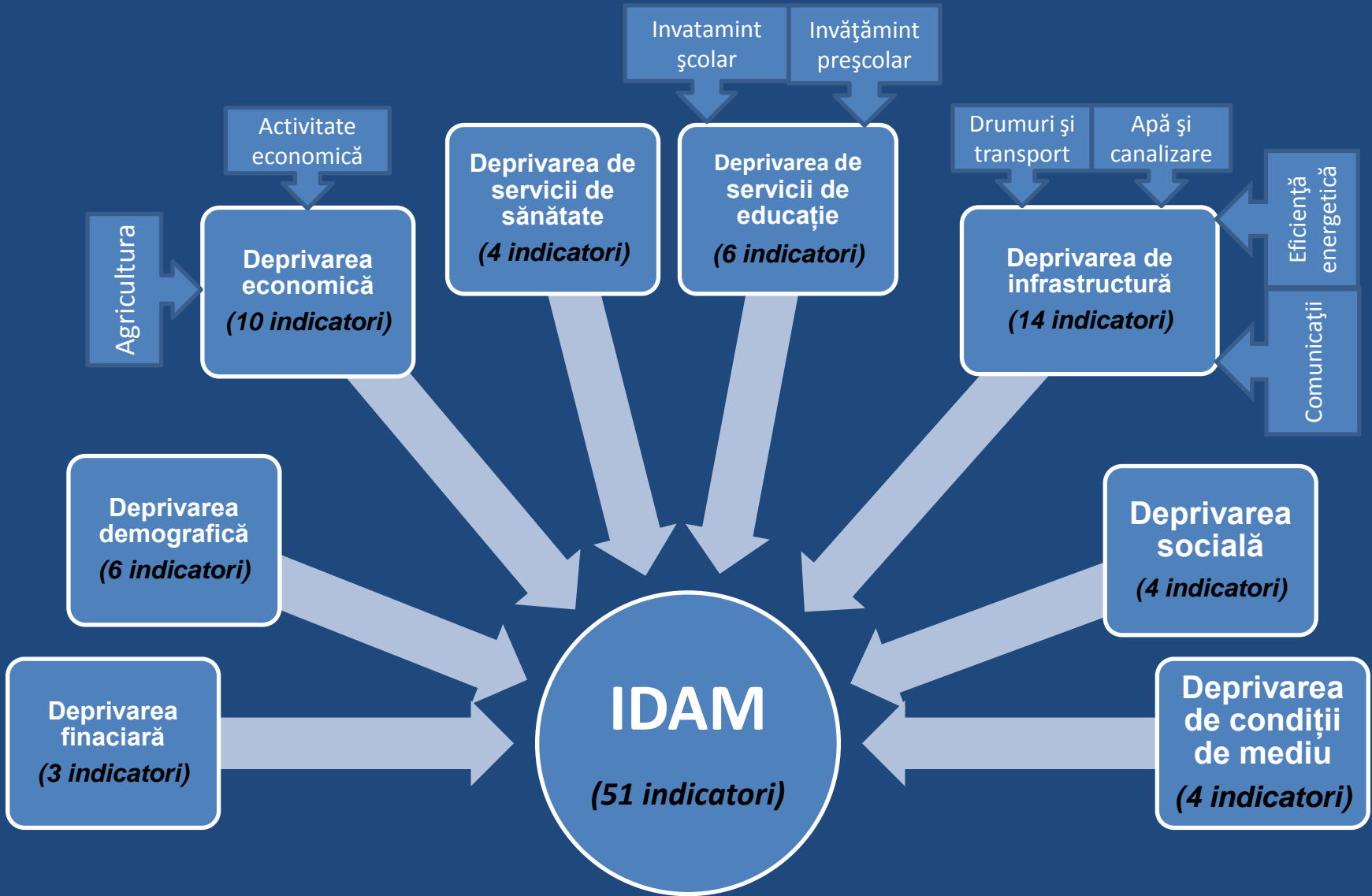

Regiuni de dezvoltare (5)

Raioane (35)

Comune/sate
(843)

Domeniile IDAM

Deprivarea economică

Indicele de deprivare economică

Activitatea economică

Numărul salariaților în unități economice la 1000 populație

Numărul unităților economice la 1000 populație

Numărul unităților comerciale și a celor ce prestează servicii ce revine în medie la 1000 locuitori

Rata șomerilor înregistrați, %

Agricultura

Suprafața terenurilor arabile pe cap de locuitor

Proporția terenurilor agricole neprelucrate, %

Cota terenurilor asigurate cu sistem de irigare, %

Nota medie ponderată de bonitate a solului (puncte)

Numărul convențional de animale agricole

Numărul întreprinderilor agricole cu terenuri agricole de 10 ha și mai mult la 1000 locuitori

Deprivarea demografică

Indicele de deprivare demografică

Rata sporului natural (rata natalității - rata mortalității)

Densitatea populației

Coeficientul îmbătrânirii

Rata femeilor 15-49 ani în total nr. femei

Proporția populației apte de munca

Rata familiilor cu 3 și mai mulți copii

Deprivarea de servicii de educație

Indicele de deprivare educațională

Învățământ școlar

Pondere a populației 7-15 ani în total populație

Accesul copiilor la instituția de învățământ gimnazial (prezența instituției, distanța, existența/inexistența transportului, nr. de copii)

Accesul copiilor la învățământul primar (prezența instituției, distanța, existența/inexistența transportului, nr. de copii)

Învățământ preșcolar

Rata de înrolare în învățământul preșcolar a copiilor de vârstă 3-6 ani

Rata copiilor 5-6 ani înrolați în pregătirea către școală

Numărul de copii ce revin în medie la un cadru didactic

Raportul dintre numărul de copii înrolați în instituții preșcolare și numărul total de locuri în aceste instituții - rata de utilizare a capacității instituțiilor preșcolare

Deprivarea de servicii de sănătate

Indicele de deprivare de servicii de sănătate

Accesul populației la instituția medicală primară (Distanța medie până la instituția medicală primară)

Accesul populației la medicul de familie (Numărul mediu de zile de prezență a medicului de familie în localitate)

Accesul populației la unitatea farmaceutică care eliberează medicamente compensate (Distanța medie până la unitatea medicală care eliberează medicamente compensate)

Accesul populației la serviciile de asistență medicală de urgență (Distanța medie până la instituția de asistență medicală de urgență)

Deprivarea financiară

Indicele de deprivare financiară a bugetelor locale

Veniturile bugetului local pe persoană, mii lei

Rata veniturilor proprii în total venituri, %

Ponderele cheltuielilor administrative în total venituri proprii, %

Deprivarea de infrastructură

Infrastructura drumurilor și transporturilor

Ponderea drumurilor cu suprafața rigidă, %

Ponderea drumurilor în stare bună și foarte bună, %

Acces la transportul rutier (Numărul rutelor regulate pe săptămână ce trec prin localitate)

Infrastructura de apă și canalizare

Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile

Rata locuințelor ce beneficiază de apeduct

Densitatea rețelei de canalizare

Rata locuințelor ce beneficiază de canalizare

Infrastructura energetică

Densitatea rețelei conductelor de gaze naturale

Rata locuințelor gazificate centralizat

Rata locuințelor neasigurate cu sistem de încălzire

Ponderea suprafeței clădirilor publice renovate / eficientizate energetic

Infrastructura de comunicații

Densitatea rețelei de telefonie fixă

Rata abonaților la servicii multicanal (televiziune)

Rata abonaților la internet în bandă largă (Rata de penetrare a internetului în bandă largă)

Deprivarea socială

Rata beneficiarilor de ajutor social, %

Rata persoanelor cu dizabilități, %

Rata beneficiarilor de alocații sociale de stat,
%

Rata beneficiarilor de indemnizații lunare
pentru îngrijirea copilului acordate
persoanelor neasigurate, %

Rata persoanelor peste vârsta aptă de muncă,
%

Deprivarea de condiții de mediu

Ponderea locuințelor cu acces la serviciile de salubritate, %.

Ponderea gunoiștilor neautorizate, %

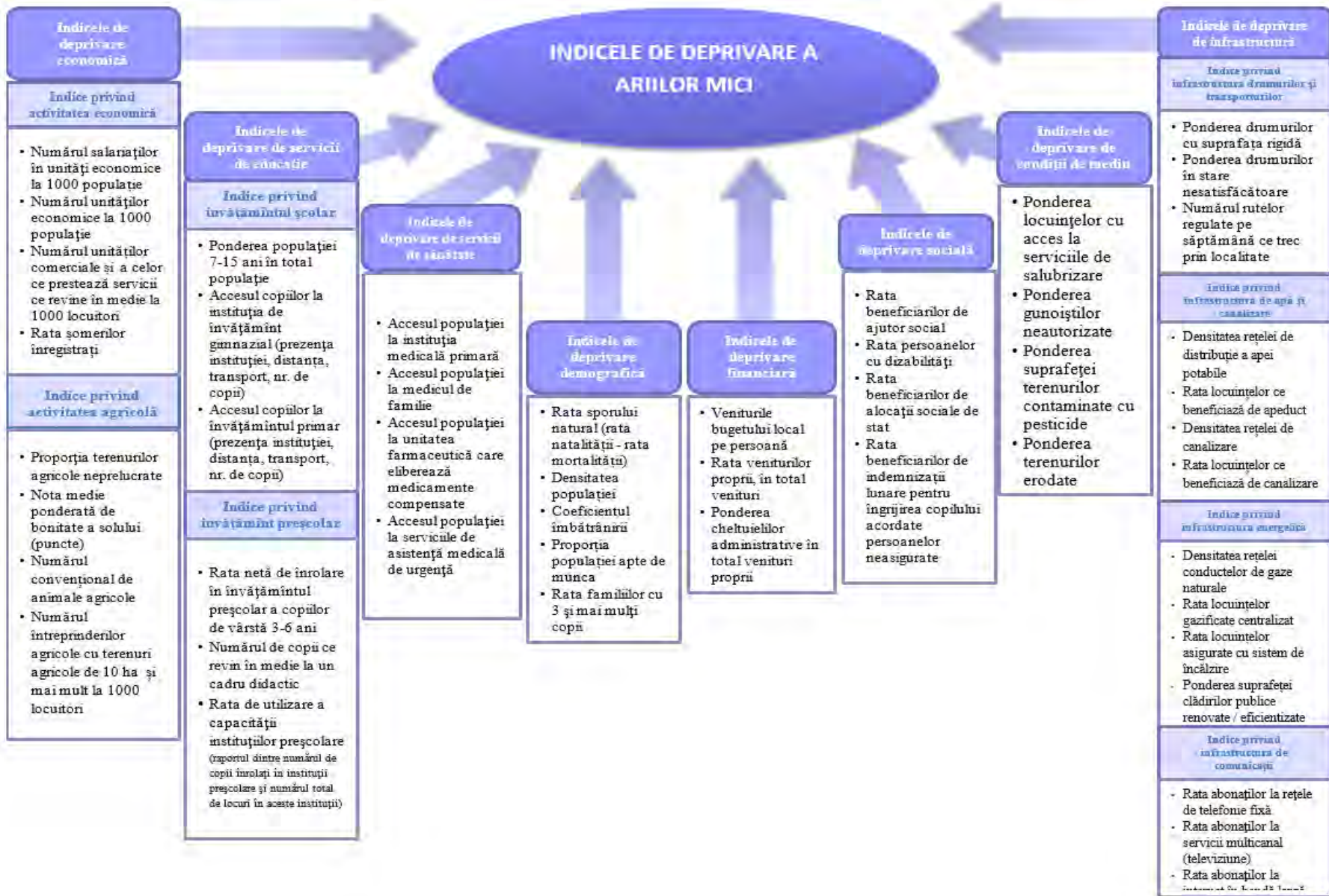
Ponderea suprafeței terenurilor contaminate cu pesticide, %

Ponderea terenurilor erodate, %

IDAM 2014

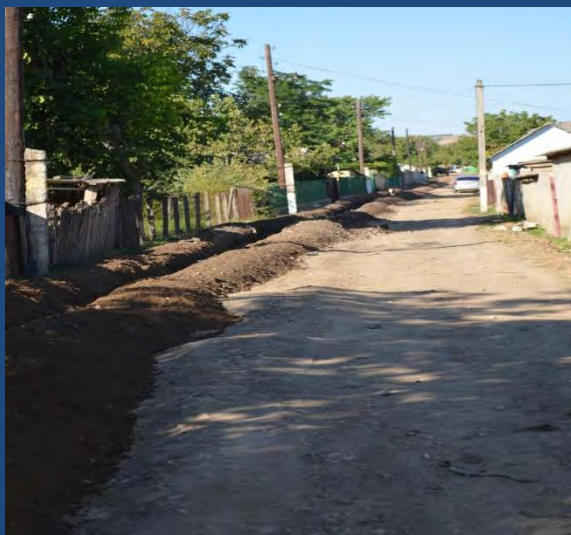
Utilizatori

- *Agențiile de Dezvoltare Regională Nord, Centru, Sud*
- *Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor*
- *Consiliile raionale și municipale*
- *Partenerii de dezvoltare ai Guvernului*
- *Autoritățile publice centrale*
- *Primăriile*

Experiențe de utilizare (1)

Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM): componenta în domeniul dezvoltării comunitare rurale:

- **Scop:** dezvoltarea *localităților rurale deprivate*, prin implementarea subproiectelor de infrastructură socială (școli, grădinițe, centre culturale, drumuri comunitare, sisteme de aprovizionare cu apă și canalizare, sisteme de gaz etc.).
- **Criteriu de orientare a sursele financiare** – *cele mai deprivate sate, selectate conform IDAM.*
- Doar până în 2010, în cadrul proiectului FISM II, au fost implementate circa 360 proiecte în localitățile rurale deprivate, costul total al cărora a constituit circa **21.9 mil. dolari SUA.**

Grădinița-creșă nr. 3 "Alionușca"
din or. Ștefan Vodă

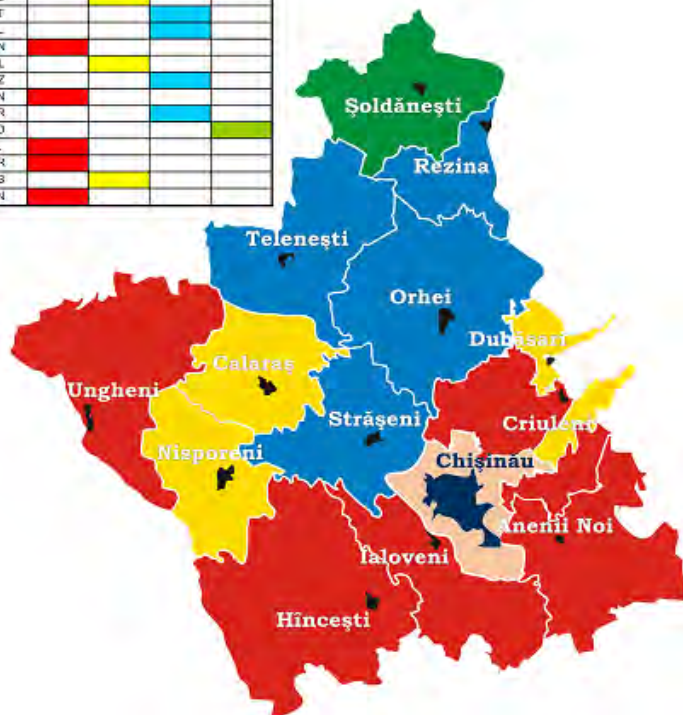
Experiențe de utilizare (2)

- **Agențiile de Dezvoltare Regională:**
  - Planificare strategică - Strategii de Dezvoltare Regională a ADR

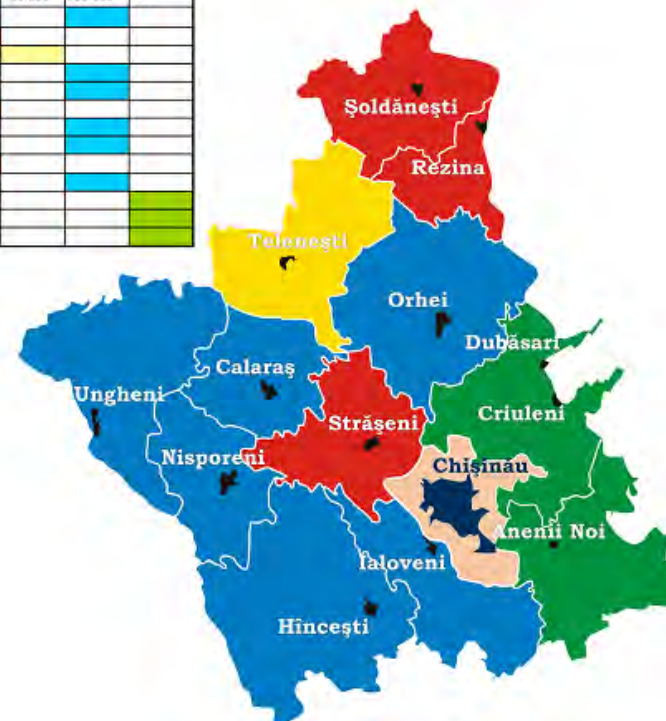
Harta deprivării educaționale

	<300	301-400	401-500	501->
NS				
ST				
TL				
HN				
CL				
RZ				
UN				
OR				
SD				
IL				
CR				
DB				
AN				

Harta deprivării medicale

	<400	401-500	501-600	601->
NS				
ST				
TL				
HN				
CL				
RZ				
UN				
OR				
SD				
IL				
CR				
DB				
AN				

Experiențe de utilizare (3)

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

- Selectarea proiectelor de dezvoltare regională finanțate din Fondul Național de Dezvoltare Regională (FNDR)

decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale nr. 4/12 din 23.02.2012

- Criteriu: prioritate au proiectele care contribuie la dezvoltarea zonelor defavorizate (conform IDAM);
- 2010-2012 – aprobată o listă de 56 proiecte investiționale; 2013-2015 – aprobată o listă de 62 proiecte investiționale
- Domenii: infrastructura drumurilor, aprovizionarea cu apă și canalizare, îmbunătățirea factorilor de mediu, activitatea turistică, susținerea mediului de afaceri

Sumele alocate pentru Fondul Național de Dezvoltare Regională, 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Suma alocată pentru FNDR, mil. lei	113,75	134,26	160,70	191,25	194,90

Experiențe de utilizare (4)

• Ministerul Economiei

- Orientarea politicilor de dezvoltare a economiei locale: deciziile privind crearea incubatoarelor de afaceri - orientare spre zonele defavorizate: creare de noi întreprinderi – noi locuri de muncă
- 9 incubatoare de afaceri – 113 companii create – 550 locuri de muncă create – cumulativ cifra de afaceri cca 22,36 mil. lei (situația 30.09.2014)
- Incubatoare noi 2015: Cahul și Calarași

Experiențe de utilizare (5)

Ministerul Economiei:

- Raportul privind sărăcia și impactul politicilor - analiza deprivării multiple a localităților rurale
- Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020 – IDAM – indicator de monitorizare și măsurare a dezechilibrelor în cadrul regiunilor de dezvoltare

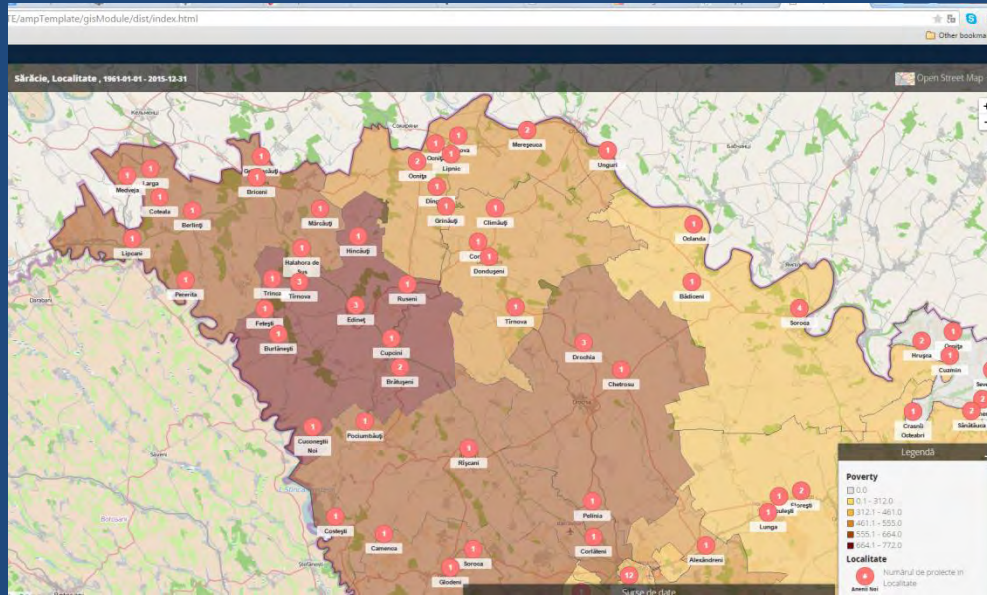
Experiențe de utilizare (6)

Cancelaria de Stat:

- Evaluarea impactului proiectelor de dezvoltare finanțate din asistența externă oferită Republicii Moldova:

<http://amp.gov.md/TEMPLATE/ampTemplate/gisModule/dist/index.html>

Experiențe de utilizare (7)

Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI), implementat de către PNUD și UN Women (2010-2012)

- Scop: promovarea autonomiei locale și asigurarea accesului tuturor oamenilor, în special a celor din comunitățile rurale și grupurile vulnerabile, la servicii publice de calitate.
- Beneficiari: 10 raioane și 110 localități rurale;
- Rezultate: au fost consolidate capacitățile administrației publice locale, îmbunătățit accesul la unele servicii publice: iluminare stradală, condiții îmbunătățite în școli, grădinițe, spitale, drumuri reabilitate, rețele de apă și canalizare extinse;
- Fonduri alocate: 4,6 milioane dolari SUA.

Experiențe de utilizare (8)

Organizația Națiunilor Unite:

- Documentul de colaborare a Națiunilor Unite cu Republica Moldova: "Spre Unitate în Acțiune, Cadrul de Parteneriat: Națiunile Unite – Republica Moldova, 2013-2017": IDAM - indicator de monitorizare a progreselor în dezvoltarea regională

Proiectul "Moldova: Cooperare în Dezvoltarea Regională", finanțat de DFID și SIDA (2008-2010):

- Scop: lansarea politicii de dezvoltare regională și dezvoltarea capacităților instituționale pentru implementarea acestei politici.
  - Studiu: privind analiza situației sociale în Republica Moldova. IDAM a fost folosit pentru a ținti cele mai deprivate raioane și sate, incluse în cercetare

Cum puteți utiliza IDAM?

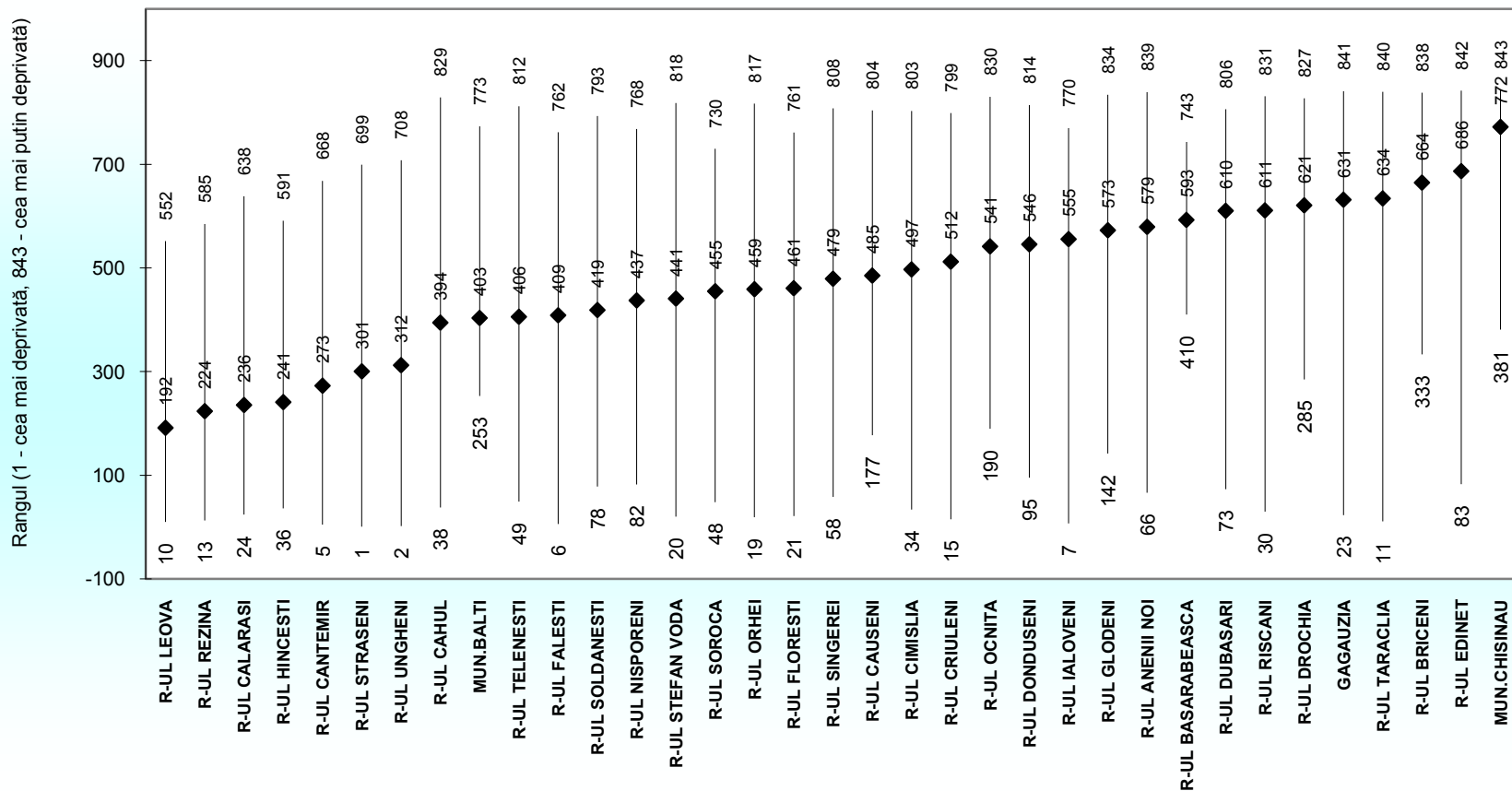

MEDIA PONDERATA A INDECELUI DE DEPRIVARE PE REGIUNI, RAIOSANE, LOCALITATI												
	Cealți regiunii	cealți raionului	Cealți primăria	Primăria	Indicele de deprivare ponderat la nivel raional - IDAM	Deprivarea de venit	Deprivarea demografică	Deprivarea economică	Deprivarea asistenței medicale	Deprivarea educațională	Deprivarea condițiilor de trai	Deprivarea geografică
3	1	1	1	Municipiul Chisinau	772	110	735	446	820	220	766	582
4	1	1	1	MUN.CHISINAU	772	110	735	446	820	220	766	582
17	2	2	2	Regiunea Nord	541	562	276	607	467	443	270	525
18	2	3	3	MUN.BALTI	403	526	482	519	612	343	274	429
21	2	14	14	R-UL BRICENI	664	585	258	647	525	535	275	651
48	2	34	34	R-UL DONDUSENI	546	555	101	776	272	465	213	345
49	2	34	3,410	S.ARIONESTI	95	422	72	659	306	12	84	368
50	2	34	3,411	S.BARABOI	767	742	18	834	527	435	325	97
51	2	34	3,412	S.BRICENI	319	461	1	808	2	344	197	144
52	2	34	3,413	S.CERNOLEUCA	368	490	94	805	186	409	47	169
53	2	34	3,414	S.CLIMAUTI	250	644	58	733	185	248	166	280
54	2	34	3,415	S.CORBU	794	765	121	818	11	784	140	517
55	2	34	3,416	S.CRISCAUTI	675	807	22	773	161	682	109	61
56	2	34	3,417	S.DONDUSENI	347	2	80	741	206	683	348	472
57	2	34	3,418	S.ELIZAVETOVCA	745	499	8	816	40	809	260	459
58	2	34	3,422	S.FRASIN	220	264	239	727	379	284	146	452
59	2	34	3,425	S.HORODISTE	558	710	35	772	110	710	129	89
60	2	34	3,428	S.MOSANA	441	759	36	760	387	37	70	335
61	2	34	3,432	S.PIVNICENI	518	385	78	827	105	474	233	284
62	2	34	3,433	S.PLOP	351	427	3	812	198	252	43	368
63	2	34	3,434	S.POCROVCA	284	169	260	608	176	769	316	206

Sensul logic: IDAM oferă un clasament pentru fiecare localitate rurală/raion/regiune. Valoarea mai mică – cea mai puțin dezvoltată, valoarea mai mare – cea mai dezvoltată;

Ex. in cazul primăriilor: rangul 1 indică cea mai deprivată localitate (cea mai săracă), rangul 843 – cea mai joasă deprivare (cea mai prosperă). Compararea este efectuată între cele 843 comunități din Republică.

Exemplu: reprezentare grafică IDAM 2012

2012:

Cel mai deprivat raion – Leova

Cel mai dezvoltat raion – Chișinau

Cea mai deprivată localitate – se află în r-nul Straseni (rangul 1)

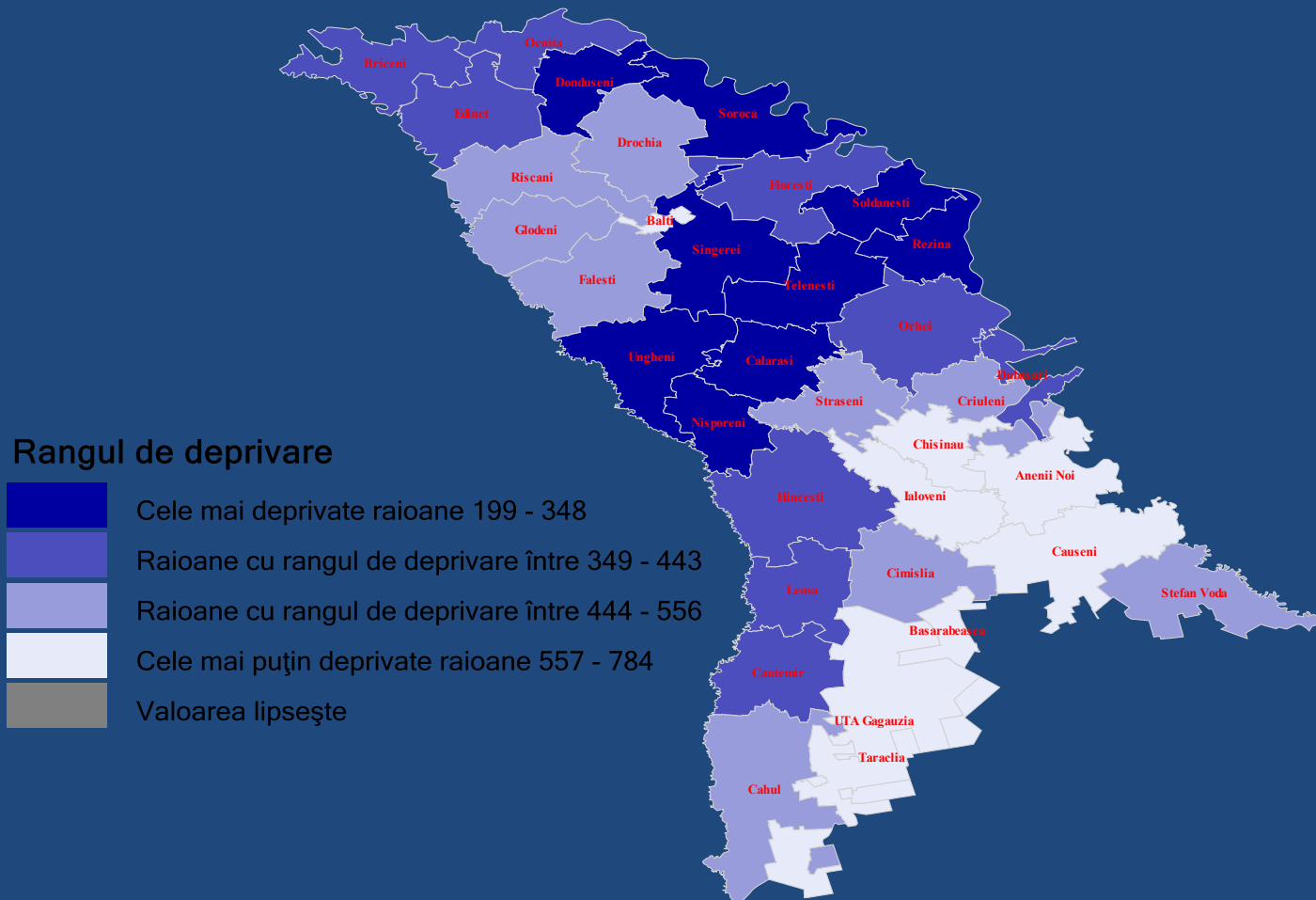
Cea mai dezvoltată localitate – în mun. Chisinau (rangul 843)

Regiuni de dezvoltare

metodologia 2012

Primaria	Indicele de deprivare multipla a arilor mici - IDAM	Deprivarea de venituri	Deprivarea demografica	Deprivarea economica	Deprivarea asistentei medicale	Deprivarea educationala	Deprivarea conditiilor de trai	Deprivarea geografica
Regiunea Centru	404	310	555	345	533	320	482	450
Regiunea Sud	417	472	512	345	456	393	523	389
Regiunea Nord	541	562	276	607	467	443	270	525
UTA Gaguzia	631	389	572	246	672	499	703	449
Municipiul Chisinau	772	110	735	446	820	220	766	582

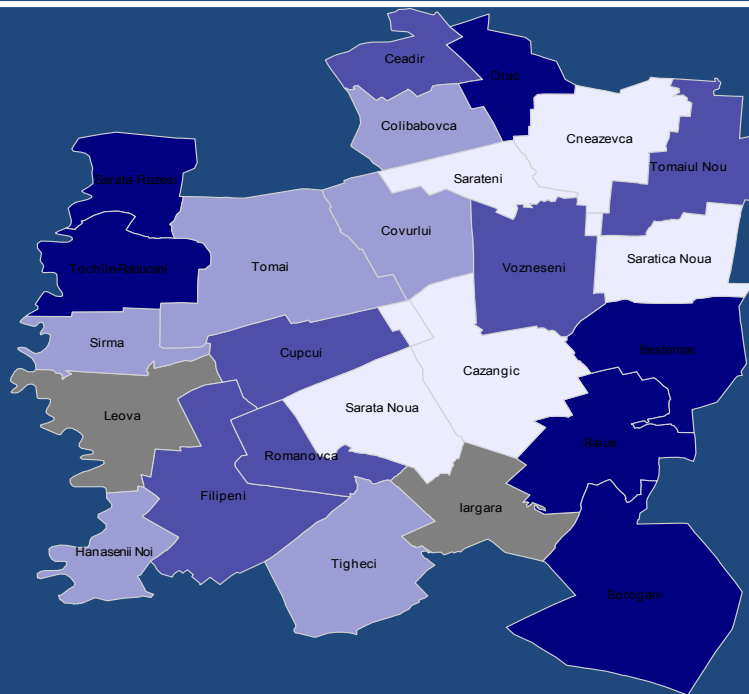
Exemplu: Harta de privări raioanelor republicii, conform IDAM

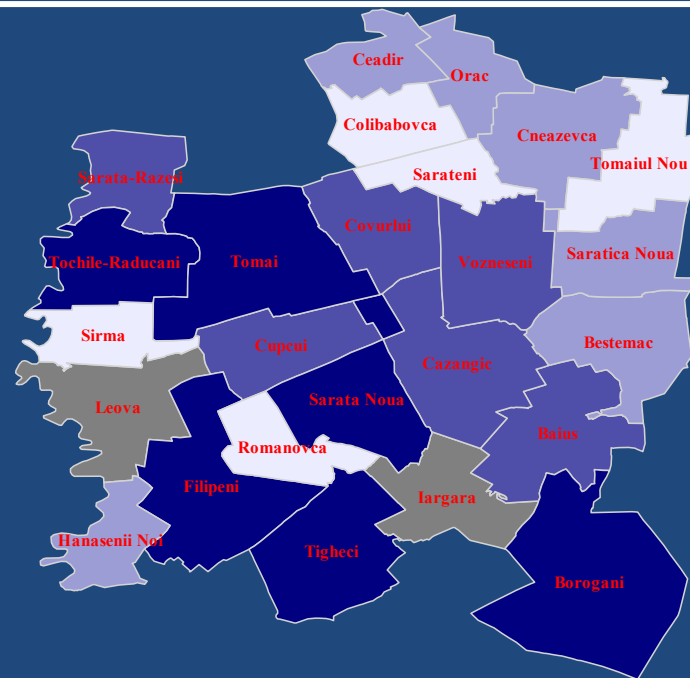
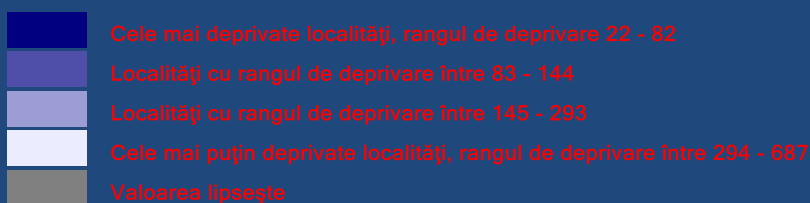
Exemplu: harta la nivel de raion

Deprivarea educațională, raionul Leova
S.TOCHILE-RADUCANI (22), Orac (35), Sarata Răzeși (48),
Borogani(67), Baius (70), Bestemac (82)

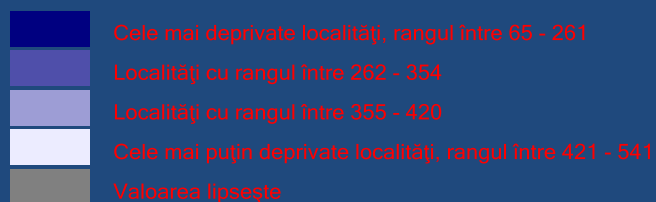
Deprivarea condițiilor de trai, raionul Leova

Indice

Indice

Limitări în utilizare

- IDAM nu este integrat într-un sistem de diseminare a datelor, creează limitări în utilizare;
- Nu există IDAM pentru localitățile urbane;
- Capacități insuficiente de utilizare IDAM în rândul potențialilor utilizatori;
- Nu este cunoscuta sursa de diseminare.

Etape planificate

- Calcularea IDAM pentru anul 2014 – finele anului 2015;
- Organizarea seminarelor de instruire – utilizatori/producători – 2015-2016;
- „Multiplicarea” surselor de diseminare a datelor: plasarea indicilor de deprivare pe portaluri de date cunoscute de un cerc mai larg de utilizatori (ex. www.date.gov.md) - finele anului 2015;
- Încadrarea indicilor de deprivare/indicatorilor din BD într-un sistem de diseminare specializat (harți, grafice, tabele produse în dependență de necesități) – finele anului 2016;
- Elaborarea metodologiei de calculare a IDAM urban.

Programul de Vecinătate a Uniunii Europene pentru Republica Moldova

Mulțumesc!
Спасибо!
Thank you!

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Proiect implementat de
un consorțiu condus de GFA Consulting Group GmbH